

PROBLEMY DZIECI Z RODZIN ZMARGINALIZOWANYCH

1. Problemy rodzin zmarginalizowanych:

- o osoby nie radzące sobie z problemami życia codziennego
- o rodziny od pokoleń dziedziczące biedę i bezrobocie (np. wychowankowie placówek – nieprzygotowani do życia „na wolności”)
- o rodziny będące pod presją wielu problemów, które są w ich ocenie nie do rozwiązania:
  - o brakuje im pieniędzy i środków do życia
  - o żyją w trudnych warunkach socjalnych (przepełnienie, brak warunków higienicznych)
  - o mają problemy zdrowotne wynikające z zaniedbań, nie korzystają ze służby zdrowia
  - o brak wykształcenia, kwalifikacji zawodowych
  - o brak papierów, zaniedbane sprawy urzędowe
  - o mała wiedza o świecie, nie umieją korzystać z instytucji, nie znają swoich praw
  - o problemy emocjonalne: bezradność, niedojrzałość, poczucie krzywdy, brak wiary w siebie, niskie poczucie sprawczości, brak wzorców, nieumiejętność systematycznego działania, przytłacza ich wielość problemów, unikają porażek, uciekają od rzeczywistości
- o konflikty rodzinne
- o uzależnienia
- o nie mają nikogo, kto mógłby im pomóc
- o nie wierzą, że ich sytuacja może się zmienić, są pasywni
- o czują się odrzuceni przez społeczeństwo
- o żyją z dnia na dzień
- o żyją z drobnych przestępstw, pomocy społecznej, pokątnego handlu
- o obiekty zainteresowań wielu służb – sąd, policja, szkoła, pomoc społeczna

2. Problemy dzieci wychowywanych w rodzinach zmarginalizowanych:

- o słabe i nieregularne zaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych
- o brak poczucia bezpieczeństwa
- o brak stabilnej, przewidywalnej sytuacji
- o brak stabilnego oparcia w dorosłych
- o stosunek dorosłych do dzieci zależny od ich sytuacji i nastroju
- o brak jasnych i stałych reguł gry w rodzinie
- o brak jasnych i stabilnych oczekiwań od dzieci
- o brak silnych i stabilnych więzi emocjonalnych
- o ubogie dziedzictwo kulturowe (wzorce, normy, wiedza o świecie)
- o słaba znajomość języka (mały zasób słów)
- o brak systematycznej opieki zdrowotnej
- o złe odżywianie się (słodycze i fast foody)
- o stałe napięcie wynikające z konfliktów i kryzysów rodzinnych,
- o niechęć i izolacja ze strony rówieśników,
- o status „czarnej owcy” w szkole

W związku z tym:

- o życie w stałym napięciu
- o nieumiejętność koncentracji uwagi
- o słaba pamięć

- życie z godziny na godzinę
- stała walka o uwagę (zachowania destrukcyjne)
- brak poczucia sprawczości
- niskie poczucie wartości
- nieufność wobec innych, a szczególnie wobec dorosłych
- unikanie ryzyka, unikanie porażek
- wiele form kompensacji (kłamstwa, fantazje, uzależnienia, manipulacje, gry, pozory)
- brak umiejętności długofalowego działania
- brak umiejętności uczenia się na błędach
- brak odpowiedzialności za siebie i swoje życie
- brak świadomości celów i perspektyw życiowych
- brak nadziei na zmianę
- bierność, roszczeniowość
- nierealistyczne wyobrażenia i oczekiwania